

Adı:

Tarih:

Göbeklitepe

Bilgi veren bir metni okurken önemli bilgileri ayırt et: Nerede? Ne zaman? Neden önemli?
Sayılara ve tarihlere de dikkat et.

Taşlardaki Sır

Göbeklitepe, Şanlıurfa yakınlarında bir tepenin üstünde bulunan çok eski bir yapılar topluluğudur. Yaklaşık on iki bin yıl önce yapılmaya başlandığı düşünülmektedir. Bu, onu dünyanın bilinen en eski büyük taş yapılarından biri yapar.

Göbeklitepe yapıldığında insanlar henüz tarım yapmıyordu. Avlanarak ve doğadan bitki toplayarak yaşıyorlardı. Bilim insanları, bu insanların böyle büyük taşları nasıl taşıyıp diktiklerini hâlâ araştırıyor.

Yapılarda T biçiminde, insan boyundan çok daha uzun dikili taşlar vardır. Taşların üzerine tilki, yaban domuzu, yılan, akbaba gibi hayvanların kabartmaları oyulmuştur.

1995 yılında başlayan kazılarla Göbeklitepe dünyaca tanındı. 2018'de UNESCO tarafından Dünya Mirası olarak kabul edildi. Göbeklitepe'nin Mısır piramitlerinden binlerce yıl daha eski olması, bilim insanlarını çok şaşırttı.

Göbeklitepe bize, insanlığın çok eski zamanlardan beri birlikte çalışarak büyük işler başarabildiğini gösteriyor. Bu mirası korumak ve gelecek kuşaklara aktarmak hepimizin görevidir.

1. Göbeklitepe nerededir?

- ☐ a) Ankara yakınlarında ☐ b) Şanlıurfa yakınlarında ☐ c) Mısır'da

2. Göbeklitepe yaklaşık kaç yıl önce yapılmaya başlanmıştır?

- ☐ a) İki yüz yıl önce ☐ b) Bin yıl önce ☐ c) On iki bin yıl önce

3. Göbeklitepe yapıldığında insanlar tarlalarda buğday yetiştiriyordu.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

4. Dikili taşların üzerinde hayvan _____ vardır.

(kabartmaları / yuvaları / ayak izleri)

5. Bilim insanlarını en çok şaşırtan şey neydi?

- ☐ a) Göbeklitepe'nin Mısır piramitlerinden binlerce yıl daha eski olması
☐ b) Taşların renkli olması ☐ c) Tepenin çok yüksek olması

6. Olayları zaman sırasına göre diz. (Kutulara sıra numarası yaz.)

- ☐ Göbeklitepe kazıları başladı. ☐ Göbeklitepe yapılmaya başlandı.
☐ Mısır piramitleri yapıldı. ☐ Göbeklitepe UNESCO listesine alındı.

7. Metnin ana fikri hangisidir?

- ☐ a) Şanlıurfa çok sıcak bir şehirdir.
☐ b) Göbeklitepe, korumamız gereken çok eski ve değerli bir mirastır.
☐ c) Tilkiler eski zamanlarda da vardı.

8. Metindeki kabartma sözcüğü ne anlama gelir?

- ☐ a) Taşın yüzeyinden kabarık duracak biçimde oyulmuş resim
☐ b) Taşa boyayla yapılmış çizim ☐ c) Taşın altına kazılmış oyuk

"de" ve "ki" anlamı nasıl değiştirir?

De bağlacı cümleye "dahi, bile, ayrıca" anlamı katar. Ki bağlacı bir durumu onun sonucuna ya da açıklamasına bağlar: O kadar çalıştı ki sınavı kolayca geçti. Anladım ki eşyalar anı saklar.

Dedemin Sandığı

Dedemin evinde, tavan arasında eski bir ceviz sandık vardı. Dedem bir gün beni yanına çağırdı ve sandığı birlikte açtık. Öyle eski eşyalar vardı ki gözlerime inanamadım.

Sandıkta dedemin çocukken okuduğu kitaplar, el yazısıyla yazılmış mektuplar ve süslü bir tahta kutu vardı. Kutunun içinde de büyük dedemin cep saati duruyordu.

Dedem saati eline aldı ve "Bu saat babamdan bana kaldı. Ben de onu sana bırakacağım." dedi. Saatin kapağında küçük çiçek süsleri vardı.

O gün anladım ki eski eşyalar yalnızca birer eşya değildir. Her birinde bir ailenin anıları saklıdır. Ben de bir gün bu sandığı kendi torunlarımla açmak istiyorum.

9. Cep saati büyük dededen kalmıştır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

10. Dede neden "Ben de onu sana bırakacağım." diyor?

- ☐ a) Saat babasından ona kaldığı gibi, o da saati torununa bırakmak istiyor.
☐ b) Saat bozulduğu için ☐ c) Saati satmak istediği için

11. "Kutunun içinde de büyük dedemin cep saati duruyordu." cümlesinden "de" çıkarılırsa ne olur?

- ☐ a) Cümle anlamını tamamen yitirir.
☐ b) Kutunun da bir şey sakladığı vurgusu kaybolur ama cümle anlamlı kalır.
☐ c) Saatin kutuda olmadığı anlaşılır.

12. "Öyle eski eşyalar vardı ki gözlerime inanamadım." cümlesinde ki neyi bağlıyor?

- ☐ a) Eşyaların çok eski olmasını ve bunun yarattığı şaşkınlığı ☐ b) İki eşyanın adını
☐ c) Bir soruyu ve yanıtını

13. Metnin ana fikri hangisidir?

- ☐ a) Tavan arasında eşya saklanmamalıdır.
☐ b) Eski eşyalar, aile anılarını taşıyan değerli bir mirastır. ☐ c) Cep saatleri çok pahalıdır.

14. "Bu soruyu küçük kardeşim de çözer." cümlesinde de hangi anlamı katıyor?

- ☐ a) Bile, dahi ☐ b) Yer, mekân ☐ c) Soru

15. "Ali de geldi." ile "Ali geldi." cümleleri aynı anlamı taşır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

16. O kadar hızlı koştu _____ herkesi geçti.

(ki / de / mi)

Sayıların yazımı

Sayılar yazıyla da rakamla da yazılabilir. Birden çok sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır: iki yüz elli, bin dokuz yüz yirmi üç.

17. Hangisi doğru yazılmıştır?

- ☐ a) ikiyüzelli ☐ b) iki yüz elli ☐ c) ikiyüz elli

18. Dört yüz sayısı dörtyüz biçiminde bitişik yazılır.

- ☐ Doğru ☐ Yanlış

19. 60 sayısını yazıyla yaz.

altmış

20. Bin dokuz yüz yirmi üç sayısını rakamla yaz. _____

21. 1923 sayısına -de eki nasıl getirilir?

- ☐ a) 1923'de ☐ b) 1923'te ☐ c) 1923te

22. 5 sayısına -e eki nasıl getirilir?

- ☐ a) 5'e ☐ b) 5'a ☐ c) 5e

23. 10 sayısına -u eki getirilince hangisi doğru olur?

- ☐ a) 10'ü ☐ b) 10'ı ☐ c) 10'u

24. Okulumuz her sabah saat _____ açılır.

(08.30da / 08.30'da / sekizbuçukta)

Cevap anahtarı

1. b) Şanlıurfa yakınlarında
2. c) On iki bin yıl önce
3. Yanlış Metne göre insanlar henüz tarım yapmıyor, avlanıp bitki topluyordu.
4. kabartmaları
5. a) Göbeklitepe'nin Mısır piramitlerinden binlerce yıl daha eski olması
6. Göbeklitepe yapılmaya başlandı. → Mısır piramitleri yapıldı. → Göbeklitepe kazıları başladı. → Göbeklitepe UNESCO listesine alındı.
7. b) Göbeklitepe, korumamız gereken çok eski ve değerli bir mirastır.
8. a) Taşın yüzeyinden kabarık duracak biçimde oyulmuş resim
9. Doğru
10. a) Saat babasından ona kaldığı gibi, o da saati torununa bırakmak istiyor. Buradaki de, "babam bana bıraktığı gibi ben dahi" anlamı katıyor.
11. b) Kutunun da bir şey sakladığı vurgusu kaybolur ama cümle anlamlı kalır.
12. a) Eşyaların çok eski olmasını ve bunun yarattığı şaşkınlığı
13. b) Eski eşyalar, aile anılarını taşıyan değerli bir mirastır.
14. a) Bile, dahi Soru o kadar kolay ki küçük kardeşim bile çözer.
15. Yanlış Ali de geldi, başkalarının yanında Ali'nin de geldiğini anlatır.
16. ki
17. b) iki yüz elli
18. Yanlış Birden çok sözcükten oluşan sayılar ayrı yazılır: dört yüz.
19. altmış
20. 1923
21. b) 1923'te Bin dokuz yüz yirmi üçte diye okunur; bu yüzden -te gelir.
22. a) 5'e
23. c) 10'u On sözcüğü onu diye ek alır.
24. 08.30'da